

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

ΤΟ ΠΕΜΠΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟ «ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ»

	Σελ.
1. Περιεχόμενο. - Η ρύθμιση του Κληρονομικού Δικαίου. (1.1. Περιεχόμενο του πέμπτου βιβλίου. - 1.2. Άλλες διατάξεις Κληρονομικού Δικαίου. - 1.3. Ειδικοί νόμοι. - 1.4. Γενικό, Ειδικό και Δικονομικό Μέρος;) ..	1
2. Ιστορική καταγωγή	4
3. Έννοια Κληρονομικού Δικαίου	5
4. Η λειτουργική σημασία του ΚληρΔ. (4.1. Γενικά, οι επιδιωκόμενοι σκοποί. - 4.2. Η συνέχιση των περιουσιακών σχέσεων του αποβιώσαντος. - 4.3. Η επιλογή του προσώπου του κληρονόμου. - 4.4. Άλλοι σκοποί: 4.4.1. Εκκαθάριση θεμάτων κληρονομικής διαδοχής. - 4.4.2. Προστασία κληρονόμων. - 4.4.3. Προστασία δανειστών. - 4.4.4. Προστασία κληρονομούμενου. - 4.5. Η λειτουργική σημασία του ΚληρΔ)	5
5. Συγκρουόμενα συμφέροντα και γενικές αρχές του ΚληρΔ. (5.1. Γενικά. - 5.2. Το συμφέρον του κληρονομούμενου. - 5.3. Το συμφέρον της οικογένειας του κληρονομούμενου. - 5.4. Το συμφέρον των κληρονόμων. - 5.5. Το συμφέρον των δανειστών και των οφειλετών του κληρονομούμενου. - 5.6. Το συμφέρον των συναλλαγών. - 5.7. Το συμφέρον του κράτους. - 5.8. Αξιολόγηση και νομοθετική ρύθμιση. - 5.9. Οι γενικές αρχές του ΚληρΔ: 5.9.1. Καθολικότητα και αμεσότητα κληρονομικής διαδοχής. - 5.9.2. Ελευθερία του διατιθέναι. - 5.9.3. Προστασία της οικογένειας. - 5.9.4. Αναγνώριση [ιδιωτικού] κληρονομικού δικαιώματος. - 5.9.5. Προστασία ασφάλειας συναλλαγών. - 5.9.6. Ικανοποίηση συμφερόντων του κράτους. - 5.10. Η λειτουργία των γενικών αρχών του ΚληρΔ)	9
6. Φύση των κανόνων του ΚληρΔ.....	15

II. Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΔΟΧΗ ΓΕΝΙΚΑ

7. Έννοια κληρονομικής διαδοχής. (7.1. Έννοια, ορολογία. - 7.2. Χαρακτηριστικά της κληρονομικής διαδοχής. - 7.3. Κληρονομική διαδοχή σε στενή, ευρεία και ευρύτατη έννοια. - 7.4. Οιονεί καθολική διαδοχή. - 7.5. Κληρονομική διαδοχή και κτήση αιτία θανάτου. - 7.6. Κληρονομική διαδοχή και επαγωγή της κληρονομίας)	17
8. Λόγοι και είδη της κληρονομικής διαδοχής. (8.1. Λόγοι κληρονομικής διαδοχής, είδη. - 8.2. Ειδικότερα οι ειδικοί λόγοι. - 8.3. Είδη κληρονομικής διαδοχής. - 8.4. Ειδικότερα η κληρονομική σύμβαση: 8.4.1. Έννοια, ευρεία. - 8.4.2. Έννοια, στενή (γνήσιες κληρονομικές συμβάσεις). - 8.4.3. Άλλες κληρονομικές συμβάσεις. - 8.4.4. Επιτρεπόμενες κληρονομικές συμβάσεις)	20
9. Τα υποκείμενα της κληρονομικής διαδοχής. (9.1. Γενικά. - 9.2. Ο κληρονομούμενος.– Χρόνος επαγωγής. - 9.3. Ο κληρονόμος, κληρονομική ικανότητα: 9.3.1. Φυσικό πρόσωπο. - 9.3.2. Νομικό πρόσωπο. - 9.3.3. Ένωση προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα)	24
10. Το αντικείμενο της κληρονομικής διαδοχής. (10.1. Γενικά, η κληρονομία. - 10.2. Κανόνας κληρονομητού και ακληρονομήτου. - 10.3. Περιπτώσιολογία – επισκόπηση. - 10.4. Ιδιωτική αυτονομία και κληρονομητό ή ακληρονόμητο των σχέσεων. - 10.5. Το πτώμα του κληρονομούμενου. - 10.6. Σχέσεις εξ ιδίου δικαίου)	29
11. Το κληρονομικό δικαίωμα	31

III. ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΔΟΧΗ ΕΚ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

α. Γενικά

12. Η ελευθερία του διατιθέναι και οι περιορισμοί της. (12.1. Γενικά, έννοια ελευθερίας του διατιθέναι. - 12.2. Δικαιολογία της ελευθερίας του διατιθέναι. - 12.3. Περιορισμοί της ελευθερίας του διατιθέναι. - 12.4. Η ελευθερία του διατιθέναι στο δίκαιο μας, γενικά)	33
13. Η προτεραιότητα της εκ διαθήκης και της αναγκαστικής κληρονομικής διαδοχής. (13.1. Γενικά. - 13.2. Σχέση κληρονομικής διαδοχής εκ διαθήκης και εξ αδιαθέτου. - 13.3. Σχέση εκ διαθήκης και αναγκαστικής κληρονομικής διαδοχής)	35
14. Δυνατότητα συνυπάρξεως (συρροής) εκ διαθήκης, εξ αδιαθέτου και αναγκαστικής κληρονομικής διαδοχής. (14.1. Η συρροή. - 14.2. Η συγχρότητα των διαθηκών)	36

15. Τα συγκρουόμενα συμφέροντα. (15.1. Γενικά. - 15.2. Τα συμφέροντα του διαθέτη. - 15.3. Τα συμφέροντα της οικογένειας. - 15.4. Τα συμφέροντα των «τιμωμένων». - 15.5. Τα συμφέροντα των τρίτων. - 15.6. Τα συμφέροντα του κράτους ή της «εκπροσωπούμενης» από αυτό κοινωνίας. - 15.7. Αξιολόγηση. - 15.8. Συμφέροντα και νομοθετική ρύθμιση. - 15.9. Ερμηνεία και στάθμιση συμφερόντων)	37
16. Έννοια και περιεχόμενο διαθήκης. (16.1. Έννοια. - 16.2. Στοιχεία της έννοιας. - 16.3. Ειδικότερα ο προσωποπαγής χαρακτήρας της διαθήκης: 16.3.1. Αυτοπρόσωπη σύνταξη. - 16.3.2. Συνδιαθήκη. - 16.3.3. Αυτονομία ρυθμίσεων. - 16.4. Θέματα ορολογίας. - 16.5. Περιεχόμενο της διαθήκης)	40

β. Η (αν)ικανότητα για σύνταξη διαθήκης

i. Γενικά

17. Η ειδική ρύθμιση της (αν)ικανότητας για σύνταξη διαθήκης. (17.1. Έννοια (αν)ικανότητας. - 17.2. Η νομοθετική ρύθμιση)	46
18. Ο κανόνας	47
19. Κατηγορίες ανικανότητας για σύνταξη διαθήκης	47
20. Βάρος αποδείξεως της (αν)ικανότητας για σύνταξη διαθήκης	49
21. Χρόνος κατά τον οποίο πρέπει να υπάρχει η ικανότητα	49
22. Συνέπειες της ανικανότητας. (22.1. Γενικά, η ακυρότητα. - 22.2. Απόλυτη ή σχετική ακυρότητα; - 22.3. Επικύρωση άκυρης διαθήκης;) ..	49

ii. Περιπτώσεις ολικής (απόλυτης, πλήρους) ανικανότητας

23. Γενικά	51
24. Οι ανήλικοι που δεν συμπλήρωσαν το 18ο έτος της ηλικίας τους. (24.1. Η ρύθμιση. - 24.2. Έννοιες: 24.2.1. Απόλυτη ανικανότητα. - 24.2.2. Διαρκής ανικανότητα. - 24.2.3. Ανηλικότητα – Ενηλικίωση. - 24.3. Ο ανήλικος της ΑΚ 135)	51
25. Οι δικαστικά συμπαραστατούμενοι. (25.1. Η ρύθμιση. - 25.2. Έννοιες: 25.2.1. Πλήρης στερητική δικαστική συμπαραστάση. - 25.2.2. Μερική στερητική δικαστική συμπαραστάση. - 25.2.3. Απόλυτη ανικανότητα. - 25.2.4. Διαρκής ανικανότητα. - 25.3. Έναρξη ανικανότητας. - 25.4. Λήξη ανικανότητας. - 25.5. Διαφοροποιήσεις: 25.5.1. Η ΑΚ 1720 εδ.α΄. - 25.5.2. Η ΑΚ 1720 εδ. β΄)	53
26. Ειδικότερα οι άσωτοι	57
27. Παροδικά απόλυτα ανίκανοι λόγω ασυνειδησίας πράξεων ή ψυχι-	

κής/διανοητικής διαταραχής. (27.1. Η ρύθμιση. - 27.2. Έννοιες: 27.2.1. Ασυνειδησία πράξεων. - 27.2.2. Ψυχική ή διανοητική διαταραχή. - 27.2.3. Απόλυτη ανικανότητα. - 27.2.4. Παροδική ανικανότητα. - 27.3. Κρίσιμος χρόνος)	57
<i>iii. Περιπτώσεις μερικής (περιορισμένης) ανικανότητας</i>	
28. Γενικά. (28.1. Έννοια μερικής (περιορισμένης) ανικανότητας. - 28.2. Οι κατηγορίες)	61
29. Οι ανήλικοι που συμπλήρωσαν το 18ο έτος (παλαιό δίκαιο)	61
30. Όσοι δεν μπορούν να διαβάσουν χειρόγραφα	62
31. (Κωφ)άλαλοι που μπορούν να γράψουν	62
32. Δικαιοπρακτική ανικανότητα ή περιορισμός ως προς τον τύπο;	63
<i>iv. Περιπτώσεις πραγματικής ανικανότητας</i>	
33. Έννοια και διακρίσεις. (33.1. Έννοια και είδη. - 33.2. Παραδείγματα. - 33.3. Ανικανότητα ή περιορισμός ως προς τον τύπο;)	64
<i>v. Ανικανότητα αρχιερέων και μοναχών</i>	
34. Η ρύθμιση	64
γ. Σύνταξη της διαθήκης - Τα είδη (ο τύπος) των διαθηκών	
<i>i. Γενικά</i>	
35. Η τυπικότητα της διαθήκης	65
36. Σκοπός του τύπου	65
37. Μειονεκτήματα του τύπου	66
38. Το ερμηνευτικό πρόβλημα	66
39. Η αποκλειστικότητα των διατάξεων για τον τύπο των διαθηκών	66
40. Είδη των διαθηκών	67
41. Ισοτιμία των διάφορων ειδών διαθηκών	67
42. Ανασύσταση διαθήκης	67
<i>ii. Ιδιόγραφη διαθήκη</i>	
43. Γενικά. (43.1. Έννοια ιδιόγραφης διαθήκης. - 43.2. Η ρύθμιση. - 43.3. Κατάθεση σε συμβολαιογράφο, παράδοση σε άλλο πρόσωπο. - 43.4. Πλεονεκτήματα – μειονεκτήματα. - 43.5. Γενική ερμηνευτική αρχή. - 43.6. Ειδικά θέματα: 43.6.1. Εξωτερική μορφή. - 43.6.2. Πολύφυλλη διαθήκη. - 43.6.3. Πρωτότυπα και αντίγραφα. - 43.6.4. Αναγνώ-	

ριση του τυπικού κύρους. - 43.6.5. Ζητήματα Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου)	68
44. «Ιδιόχειρη» γραφή. (44.1. Η ρύθμιση. - 44.2. Δικαιολογία. - 44.3. Έννοια ιδιόχειρης γραφής. - 44.4. Αδυναμία γραφής. - 44.5. Γραφική ύλη, γλώσσα κ.λπ. - 44.6. Μερικά ιδιόχειρη και μη ιδιόχειρη γραφή. - 44.7. Ειδικά θέματα: 44.7.1. Προσθήκες. - 44.7.2. Διαγραφές κ.λπ. - 44.7.3. Περισσότερα πρωτότυπα)	72
45. Χρονολογία. (45.1. Έννοια και στοιχεία. - 45.2. Σημασία χρονολογίας. - 45.3. Θέση χρονολογίας. - 45.4. Πολλαπλή χρονολογία. - 45.5. Ατελής χρονολογία. - 45.6. Ανακριβής χρονολογία. - 45.7. Ανύπαρκτη ή αδύνατη χρονολογία. - 45.8. Έλλειψη χρονολογίας. - 45.9 Η χρονολογία «βεβαία»)	75
46. Υπογραφή. (46.1. Έννοια και στοιχεία. - 46.2. Σημασία υπογραφής. - 46.3. θέση υπογραφής. - 46.4. «Ιδιόγραφη» υπογραφή. - 46.5. Έλλειψη υπογραφής)	80
47. Εξωτερικά ελαττώματα και προσθήκες. (47.1. Εξωτερικά ελαττώματα του κειμένου. - 47.2. Προσθήκες στο κείμενο: 47.2.1. Ερμηνευτικά προβλήματα. - 47.2.2. Έννοια «προσθήκης». - 47.2.3. Προσθήκες στα διάστιχα. - 47.2.4. Απλές και μη απλές προσθήκες. - 47.2.5. Πρακτική παρατήρηση)	81
48. Αποδεικτική δύναμη ιδιόγραφης διαθήκης. (48.1. Γενικά. - 48.2. Της διαθήκης που κηρύχθηκε «κυρία»)	84
<i>iii. Δημόσια διαθήκη</i>	
49. Έννοια και ρύθμιση. (49.1. Έννοια δημόσιας διαθήκης. - 49.2. Ρύθμιση. - 49.3. Προξενική διαθήκη. - 49.4. Δημόσια διαθήκη κατά αλλοδαπό δίκαιο)	85
50. Πλεονεκτήματα - μειονεκτήματα. (50.1. Πλεονεκτήματα. - 50.2. Μειονεκτήματα)	87
51. Τα «συμπράττοντα» πρόσωπα. (51.1. Γενικά. - 51.2. Ο συμβολαιογράφος: 51.2.1. Κατά τόπο αρμοδιότητα. - 51.2.2. Περιπτώσεις ανικανότητας: α. Απόλυτη ανικανότητα. β. Σχετική ανικανότητα. γ. Συνέπειες. - 51.3. Οι μάρτυρες: 51.3.1. Περιπτώσεις ανικανότητας: α. Απόλυτη ανικανότητα. β. Σχετική ανικανότητα. γ. Συνέπειες. - 51.3.2. Γνώση προσώπου μάρτυρα. - 51.3.3. Πλαστοπροσωπία μάρτυρα. - 51.4. Ο δεύτερος συμβολαιογράφος)	88
52. Ο διαθέτης. (52.1. Γενικά. - 52.2. Γνώση προσώπου διαθέτη. - 52.3.	

Πλαστοπροσωπία. - 52.4. Η αστυνομική ταυτότητα. - 52.5. Διαθέτης κωφός ή αγνοών τα ελληνικά)	94
53. Η σύνταξη της δημόσιας διαθήκης. - Η διαδικασία ενώπιον του συμβολαιογράφου. (53.1. Ορολογία, γενικά. - 53.2. Βεβαίωση ταυτότητας διαθέτη και μαρτύρων. - 53.3. Όρκιση μαρτύρων. - 53.4. Δήλωση βουλήσεως διαθέτη. - 53.5. Η συμβολαιογραφική πράξη: 53.5.1. Γλώσσα. - 53.5.2. Τρόπος γραφής. - 53.5.3. Συντάκτης. - 53.5.4. Τμηματική σύνταξη. - 53.6. Ειδικότερα το περιεχόμενο: 53.6.1. Χρονολογία. - 53.6.2. Τόπος. - 53.6.3. Προσδιορισμός διαθέτη. - 53.6.4. Ονοματεπώνυμο συμπραττόντων. - 53.6.5. Δήλωση τελευταίας βουλήσεως. - 53.6.6. Βεβαιώσεις. - 53.6.7. Έδρα συμβολαιογράφου, κατοικία κλπ. μαρτύρων. - 53.6.8. Μνεία γνώσεως προσώπου διαθέτη και ορκίσεως μαρτύρων. - 53.6.9. Ακυρότητες. - 53.7. Άλλα θέματα)	95
53Α. Άλλα θέματα της διαδικασίας συντάξεως. (53Α.1. Γενικά. - 53Α.2. Κύρια πράξη και παράρτημα. - 53Α.3. Παρουσία συμπραττόντων. - 53Α.4. Μη παρουσία τρίτων. - 53Α.5. Ανάγνωση της πράξεως. - 53Α.6. Υπογραφή της πράξεως. - 53Α.7. Το συμβολαιογραφικό έγγραφο τύπος συστατικός. - Πρακτική παρατήρηση. - 53Α.8. Άκυρη δημόσια διαθήκη ισχυρή ως ιδιόγραφη;)	101
54. Δημόσιες διαθήκες με πρόσθετες διατυπώσεις. (54.1. Γενικά. - 54.2. Δημόσια διαθήκη κωφού: 54.2.1. Η ΑΚ 1735. - 54.2.2. Η ΑΚ 1736. - 54.2.3. Ακυρότητες. - 54.2.4. Διαθέτης κωφάλαλος. - 54.3. Δημόσια διαθήκη αγνοούντος την ελληνική: 54.3.1. Η ΑΚ 1737 § 1 εδ. α'. - 54.3.2. Ο διερμηνέας. - 54.3.3. Ικανότητα διερμηνέα. - 54.3.4. Επιλογή διερμηνέα. - 54.3.5. Όρκιση διερμηνέα. - 54.3.6. Έργο διερμηνέα. - 54.3.7. Παρουσία διερμηνέα. - 54.3.8. Περιεχόμενο συμβολαιογραφικής πράξεως. - 54.3.9. Διαθέτης κωφός που αγνοεί την ελληνική)	105
55. Αποδεικτική δύναμη δημόσιας διαθήκης	109
56. Η δημόσια διαθήκη εκτελεστός τίτλος.....	109
<i>iv. Μυστική διαθήκη</i>	
57. Έννοια και στοιχεία. (57.1. Έννοια μυστικής διαθήκης. - 57.2. Τα έγγραφα. - 57.3. Η ρύθμιση. - 57.4. Προξενική μυστική διαθήκη. - 57.5. Μυστική διαθήκη κατά αλλοδαπό δίκαιο κλπ.)	110
58. Πλεονεκτήματα - μειονεκτήματα	111
59. Πρόσωπα που μετέχουν στην κατάρτιση της μυστικής διαθήκης	112
60. Η διαδικασία συντάξεως της μυστικής διαθήκης. (60.1. Γενικά. - 60.2. Το εγχειριζόμενο έγγραφο. - 60.3. Εγχείριση του εγγράφου. - 60.4.	

Δήλωση του διαθέτη. - 60.5. Σφράγιση. - 60.6. Σημείωση πάνω στο έγγραφο. - 60.7. Σύνταξη συμβολαιογραφικής πράξεως. - 60.8. Τα μετά την πράξη. - 60.9. Ακυρότητες)	113
61. Τα στοιχεία της μυστικής διαθήκης	118
62. Ειδικές ρυθμίσεις. (62.1. Γενικά. - 62.2. Μυστική διαθήκη αδυνατούντος να υπογράψει. - 62.3. Μυστική διαθήκη αλάλου κλπ. - 62.4. Μυστική διαθήκη αγνοούντος την ελληνική)	118
63. Ειδικά θέματα. (63.1. Χρονολογία μυστικής διαθήκης. - 63.2. Μετατροπή μυστικής σε ιδιόγραφη)	120
64. Αποδεικτική δύναμη της μυστικής διαθήκης	121

ν. Έκτακτες διαθήκες

65. Έννοια και σημασία της έκτακτης διαθήκης. (65.1. Έννοια. - 65.2. Δικαιολογία. - 65.3. Όχι αποκλειστικός τύπος)	121
66. Είδη έκτακτων διαθηκών. (66.1. Τα είδη. - 66.2. Διαθήκη σε πλοίο: 66.2.1. Προϋποθέσεις; 66.2.2. Μετέχοντα πρόσωπα. - 66.2.3. Διαδικασία συντάξεως. - 66.3. Διαθήκη σε εκστρατεία: 66.3.1. Προϋποθέσεις; - 66.3.2. Μετέχοντα πρόσωπα. - 66.3.3. Διαδικασία συντάξεως. - 66.4. Διαθήκη σε αποκλεισμό)	122
67. Ιδιορρυθμίες της ρυθμίσεως. (67.1. Οι διατυπώσεις. - 67.2. Υποχρεώσεις συμπράττοντος. - 67.3. Χρονικό όριο ισχύος, αναστολή και διακοπή προθεσμίας. - 67.4. Παράδοση έκτακτης διαθήκης)	126

δ. Ανάκληση της διαθήκης

68. Γενικά. (68.1. Έννοια: 68.1.1. Ρύθμιση. - 68.1.2. Περιεχόμενο. - 68.2. Ανάκληση διαθήκης και ελευθερία του διατιθέτη. - 68.3. Διάκριση από συγγενείς έννοιες. - 68.4. Νομική φύση ανακλήσεως: 68.4.1. Του ανακλητικού αποτελέσματος. - 68.4.2. Της ανακλητικής πράξεως. - 68.5. Συγκρουόμενα συμφέροντα: 68.5.1. Του διαθέτη. - 68.5.2. Των «τιμώμενων» προσώπων. - 68.5.3. Του κράτους. - 68.5.4. Των τρίτων. - 68.5.5. Αξιολόγηση. - 68.5.6. Στάθμιση συμφερόντων και νομοθετική ρύθμιση. - 68.6. Διαχρονικό δίκαιο. - 68.7. Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο)	128
69. Προϋποθέσεις της ανακλήσεως. (69.1. Εννοιολογικά. - 69.2. Η ΑΚ 1768. - 69.3. Οι προϋποθέσεις)	134
70. Τρόποι ανακλήσεως γενικά. (70.1. Επισκόπηση τρόπων ανακλήσεως. - 70.2. Η ΑΚ 1758. - 70.3. Αποκλειστικότητα τρόπων ανακλήσεως - οιονεί ανάκληση: 70.3.1. Άρση ισχύος έκτακτης διαθήκης. - 70.3.2. Κληροδοσία μη υπάρχοντος στην κληρονομία. - 70.3.3. Εγκατάσταση	

σε δήλο μη υπάρχον στην κληρονομία. - 70.4. Παρακώλυση ανακλήσεως)	137
70Α. Οι γενικοί τρόποι ανακλήσεως. (70Α.1. Είδη, ρύθμιση. - 70Α.2. Ανάκληση ανακλήσεως. - 70Α.3. Ρητή ανάκληση με νεότερη διαθήκη: 70Α.3.1. Η ανακαλούσα διαθήκη. - 70Α.3.2. Άλλο περιεχόμενο ανακαλούσας διαθήκης. - 70Α.3.3. Συνέπειες ανακλήσεως. - 70Α.3.4. Ανάκληση ανακλήσεως. - 70Α.4. Συμβολαιογραφική δήλωση ανακλήσεως: 70Α.4.1. Η δήλωση. - 70Α.4.2. Περιεχόμενο δηλώσεως. - 70Α.4.3. Ανάκληση ανακλήσεως. - 70Α.4.4. Συνέπειες ανακλήσεως. - 70Α.5. Σιωπηρή ανάκληση με νεότερη διαθήκη: 70Α.5.1. Η ανακαλούσα διαθήκη. - 70Α.5.2. Περιεχόμενο μεταγενέστερης διαθήκης. - 70Α.5.3. Ανάκληση ανακλήσεως)	140
70Β. Οι ειδικοί τρόποι ανακλήσεως. (70Β.1. Είδη, ρύθμιση. - 70Β.2. Ανάκληση ανακλήσεως. - 70Β.3. Ανάκληση ιδιόγραφης κατά 1765 ΑΚ: 70Β.3.1. Ο τρόπος ανακλήσεως. - 70Β.3.2. Η πρόθεση ανακλήσεως. - 70Β.3.3. Τεκμήριο προθέσεως. - 70Β.3.4. Ολική και μερική ανάκληση. - 70Β.3.5. Περισσότερα πρωτότυπα. - 70Β.3.6. Ανάκληση ανακλήσεως. - 70Β.4. Ανάκληση μυστικής κατά 1766 ΑΚ: 70Β.4.1. Ο τρόπος ανακλήσεως. - 70Β.4.2. Ανάκληση ανακλήσεως)	150
71. Ανάκληση της ανακλήσεως. (71.1. Γενικά. - 71.2. Κατά ΑΚ 1763 αρ. 1. - 71.3. Κατά ΑΚ 1763 αρ. 2. - 71.4. Κατά ΑΚ 1764).....	154
ε. Δημοσίευση της διαθήκης	
72. Έννοια και πρακτική σημασία. (72.1. Έννοια. - 72.2. Πρακτική σημασία)	156
73. Η ρύθμιση. (73.1. Γενικά. - 73.2. Χαρακτήρας των κανόνων. - 73.3. Επισκόπηση ρυθμίσεως)	157
74. Τι δημοσιεύεται	158
75. Εμφάνιση της διαθήκης στο δικαστήριο. (75.1. Η υποχρέωση εμφάνισης. - 75.2. Αρμόδιο δικαστήριο. - 75.3. Ειδικά θέματα: 75.3.1. Ταχύτητα εμφάνισης. - 75.3.2. Τρόπος παραδόσεως. - 75.3.3. Συνυποβαλλόμενα στοιχεία)	159
76. Διαδικασία δημοσιεύσεως. (76.1. Γενικά. - 76.2. Συνεδρίαση δημοσιεύσεως. - 76.3. Έλεγχος ελαττωμάτων: 76.3.1. Στη μυστική διαθήκη. - 76.3.2. Στην ιδιόγραφη διαθήκη. - 76.3.3. Στην έκτακτη διαθήκη. - 76.4. Ανάγνωση διαθήκης; - 76.5. Το πρακτικό, περαιτέρω ενέργειες. - 76.6. Κήρυξη ιδιόγραφης διαθήκης ως «κυρίας». - 76.7. Τέλη δημοσιεύσεως)	161
77. Δημοσίευση από προξενική αρχή	164

78. «Βιβλίο δημοσιευόμενων διαθηκών»	164
---	-----

στ. Περιεχόμενο της διαθήκης

i. Γενικά

79. Επισκόπηση. (79.1. Γενικά. - 79.2. Παροχές αιτία θανάτου)	165
--	-----

ii. Εγκατάσταση κληρονόμου

80. Έννοια	166
-------------------------	-----

81. Κανόνες του ΑΚ σχετικοί με την εγκατάσταση κληρονόμου. (81.1. Γενικά. - 81.2. Κατάλειψη ολόκληρης της περιουσίας ή ποσοστού της. - 81.3. Κατάλειψη ειδικού αντικειμένου [«δήλου»] - 81.4. Εγκατάσταση σε μέρος της κληρονομιάς: 81.4.1. Η ΑΚ 1801. - 81.4.2. Η ΑΚ 1802. - 81.5. Εγκατάσταση σε ποσοστά υπερκαλύπτοντα την κληρονομία. - 81.6. Αόριστη εγκατάσταση. - 81.7. Εγκατάσταση περισσότερων προσώπων με προσδιορισμό και χωρίς προσδιορισμό των μερίδων. - 81.8. Εγκατάσταση σε «κοινή» μερίδα)	167
--	-----

82. Προσαύξηση. (82.1. Έννοια, δικαιολογία ρύθμιση. - 82.2. Προϋποθέσεις προσαυξήσεως. - 82.3. Η έκπτωση εγκαταστάτου. - 82.4. Αποτελέσματα προσαυξήσεως. - 82.5. Η αρχική και η κατά προσαύξηση μερίδα ενιαία μερίδα ή όχι; - 82.6. Η προσαύξηση στην περίπτωση εγκαταστάσεως σε κοινή μερίδα. - 82.7. Προσαύξηση σε περίπτωση συρροής διαδοχής εκ διαθήκης και εξ αδιαθέτου. - 82.8. Αποκλεισμός της προσαυξήσεως από το διαθέτη. - 82.9. Σχέση με υποκατάσταση)	172
---	-----

83. Υποκατάσταση κληρονόμου. (83.1. Έννοια, ρύθμιση. - 83.2. Δικαιολογία. - 83.3. Είδη υποκαταστάσεως. - 83.4. Προϋποθέσεις υποκαταστάσεως. - 83.5. Νομική φύση. - 83.6. Συνέπειες υποκαταστάσεως. - 83.7. Συνυποκατάσταση. - 83.8. Πολύβαθμη ή διαδοχική υποκατάσταση. - 83.9. Αμοιβαία υποκατάσταση. - 83.10. Σχέση υποκαταστάσεως και προσαυξήσεως. - 83.11. Νόμιμη υποκατάσταση)	175
---	-----

84. Διαζευκτική εγκατάσταση	179
--	-----

85. Αίρεσεις (και προθεσμίες) στη διαθήκη. (85.1. Γενικά. - 85.2. Αίρεση ακατάληπτη. - 85.3. Αίρεση αγαμίας. - 85.4. Αίρεση χηρείας. - 85.5. Αίρεση δελεαστική. - 85.6. Αίρεση αναβλητική παράνομη, ανήθικη, αντιφατική ή αδύνατη. - 85.7. Λειτουργία αναβλητικής αιρέσεως. - 85.8. Λειτουργία διαλυτικής αιρέσεως. - 85.9. Αίρεση παραλείψεως ή εξακολουθήσεως πράξεως για απροσδιόριστο χρόνο. - 85.10. Πλασματική πλήρωση)	180
--	-----

86. Οι ρήτρες εκπτώσεως. (86.1. Έννοια και μορφές εμφανίσεως. 86.2. Λειτουργία της ρήτρας εκπτώσεως)	181
ζ. Προϋποθέσεις εγκυρότητας του περιεχομένου διαθήκης	
<i>i. Γενικά</i>	
87. Επισκόπηση	183
<i>ii. Περιπτώσιολογία</i>	
88. Η ασάφεια (αοριστία) της διατάξεως. (88.1. Γενικά. - 88.2. Η ρύθμιση του Αστικού Κώδικα. - 88.3. Διατάξεις ερμηνευτικές αοριστίας)	183
89. Διάσταση μεταξύ δηλώσεως και βουλήσεως. (89.1. Είδη διαστάσεως. - 89.2. Εκούσια διάσταση. - 89.3. Ακούσια διάσταση)	185
90. Αυθύπαρκτη βούληση του διαθέτη. (90.1. Η ρύθμιση. - 90.2. Εξαιρέσεις. - 90.3. Ερμηνευτικά προβλήματα)	186
91. Τα ελαττώματα της βουλήσεως του διαθέτη. (91.1. Γενικά. - 91.2. Η πλάνη: 91.2.1. Πλάνη ως προς τα παραγωγικά αίτια. - 91.2.2. Η ΑΚ 1785. - 91.2.3. Η ΑΚ 1786. - 91.3. Η απάτη. - 91.4. Η απειλή)	187
92. Αντίθεση στο νόμο ή τα χρηστά ήθη	191
η. Η ακυρότητα και η ακυρωσία των διαθηκών	
93. Γενικά	192
94. Η ακυρότητα των διαθηκών. (94.1. Αρχική και επιγενόμενη ακυρότητα: 94.1.1. Αρχική ακυρότητα. - 94.1.2. Επιγενόμενη ακυρότητα. - 94.1.3. Επιγενόμενη ακυρότητα και ανίσχυρο διαθήκης. - 94.2. Ενέργεια ακυρότητας. - 94.3. Αναγνώριση εγκυρότητας ή ακυρότητας διαθήκης. - 94.4. Μετατροπή άκυρης διαθήκης)	192
95. Η ακυρωσία των διαθηκών. (95.1. Λόγοι ακυρώσεως. - 95.2. Φύση δικαιώματος ακυρώσεως. - 95.3. Ενάγων - εναγόμενος. - 95.4. Απώλεια δικαιώματος ακυρώσεως. - 95.5. Ειδικότερα η παραγραφή του δικαιώματος ακυρώσεως. - 95.6. Συνέπεια ακυρώσεως)	194
θ. Ερμηνεία των διαθηκών	
96. Γενικά. (96.1. Γενικά. - 96.2. Υποκειμενική ερμηνεία. - 96.3. Ερμηνευτικές αρχές. - 96.4. Ειδικοί ερμηνευτικοί κανόνες)	196
97. Ο σκοπός του διαθέτη και η ερμηνεία της διαθήκης	197
98. Ερμηνεία της διαθήκης σε περίπτωση μεταβολής των συνθηκών	197
99. Ερμηνεία διατάξεων τελευταίας βουλήσεως υπέρ κοινωφελών σκοπών	198

IV. Η ΕΞ ΑΔΙΑΘΕΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΔΟΧΗ

α. Έννοια, προϋποθέσεις και γενικές αρχές της εξ αδιαθέτου κληρονομικής διαδοχής

- 100.** Έννοια και προϋποθέσεις της εξ αδιαθέτου κληρονομικής διαδοχής. (100.1. Έννοια, ορολογία, ορισμός. - 100.2. Η διαδοχή. - 100.3. Δικαιολογία εξ αδιαθέτου διαδοχής. - 100.4. Προϋποθέσεις: 100.4.1. In abstracto. - 100.4.2. In concreto. - 100.4.3. Απόδειξη. - 100.5. Η ρύθμιση) 199
- 101.** Βασικές αρχές της κληρονομικής διαδοχής εξ αδιαθέτου. (101. 1. Γενικά, το πρόβλημα. - 101.2. Οι βασικές αρχές. - 101.3. Τα συγκρουόμενα συμφέροντα: 101.3.1. Συμφέρον κληρονομούμενου. - 101.3.2. Συμφέρον συγγενών. - 101.3.3. Συμφέρον συζύγου. - 101.3.4. Συμφέρον κράτους. - 101.3.5. Η λύση της συγκρούσεως) 204
- 102.** Το σύστημα των γενεών. - Ρίζα. - Γραμμή. - Ισομοιρία. (102.1. Γενικά, προσδιορισμός κύκλου συγγενών, προσδιορισμός σειράς προτεραιότητας. - 102.2. Η γενεά. - 102.3. Η τάξη. - 102.4. Η σειρά των τάξεων. - 102.5. Προτεραιότητα στην ίδια τάξη, γενικά. - 102.6. Αρχή ισομοιρίας. - 102.7. Αρχή της κατά ρίζες διαδοχής. - 102.8. Αρχή της κατά γραμμές διαδοχής. - 102.9. Γραφική παράσταση γενεών. - 102.10. Γραφική παράσταση ρίζας. - 102.11. Γραφική παράσταση γραμμών και ριζών) 207

β. Οι τάξεις της εξ αδιαθέτου διαδοχής

i. Γενικά

- 103.** Επισκόπηση. (103.1. Γενικά. - 103.2. Οι έξι τάξεις. - 103.3. Διαδοχή τάξεων. - 103.4. Διαδοχή κατά ρίζες. - 103.5. Διαδοχή κατά γραμμές. - 103.6. Προσαύξηση. - 103.7. Σχέση διαδοχής τάξεων, διαδοχής κατά ρίζες και προσαυξήσεως) 217
- 104.** Αφηρημένη ή ενδεχόμενη ή σύγχρονη κλήση όλων των τάξεων των εξ αδιαθέτου κληρονόμων. (104.1. «Πλασματική» και «πραγματική» επαγωγή της κληρονομίας. - 104.2. Πρακτική σημασία) 219

ii. Η πρώτη τάξη

- 105.** Ποιοι συγγενείς κληρονομούν στην πρώτη τάξη. (105.1. Γενικά. - 105.2. Οι κατιόντες. - 105.3. Επισκόπηση προβλημάτων) 220
- 106.** Το περιεχόμενο στους συγγενείς της πρώτης τάξεως μέρος της κληρονομίας 223

107. Αρχές που διέπουν την κληρονομική διαδοχή στην πρώτη τάξη. (107.1. Η σειρά προτεραιότητας. - 107.2. Αρχή ισομοιρίας - κατιόντες πρώτου βαθμού, ρίζες. - 107.3. Διαδοχή κατά ρίζες - απώτεροι κατιόντες/κληρονόμοι. - 107.4. Προσαύξηση στους ομόρριζους. - 107.5. Προσαύξηση στους συγκληρονόμους. - 107.6. Διαδοχή κατά ρίζες και προσauξήσεις)	223
108. Γραφική παράσταση της κληρονομικής διαδοχής στην πρώτη τάξη	225
<i>iii. Η δεύτερη τάξη</i>	
109. Ποιοι συγγενείς κληρονομούν στη δεύτερη τάξη. (109.1. Γενικά. - 109.2. Οι συγγενείς/κληρονόμοι. - 109.3. Επισκόπηση προβλημάτων) ...	227
110. Το περιερχόμενο στους συγγενείς της δεύτερης τάξεως μέρος της κληρονομίας	229
111. Αρχές της κληρονομικής διαδοχής στη δεύτερη τάξη. (111.1. Η σειρά προτεραιότητας. - 111.2. Αρχή ισομοιρίας - γονείς και αδελφοί, ρίζες. - 111.3. Διαδοχή κατά ρίζες, τέκνα αδελφών και τέκνα τέκνων. - 111.4. Προσαύξηση στους ομόρριζους. - 111.5. Προσαύξηση στους συγκληρονόμους. - 111.6. Διαδοχή κατά ρίζες και προσauξήσεις)	229
<i>iv. Η τρίτη τάξη</i>	
112. Ποιοι συγγενείς κληρονομούν στην τρίτη τάξη. (112.1. Γενικά. - 112.2. Οι συγγενείς/κληρονόμοι. - 112.3. Επισκόπηση προβλημάτων) ..	235
113. Το περιερχόμενο στους συγγενείς της τρίτης τάξεως μέρος της κληρονομίας	237
114. Αρχές της κληρονομικής διαδοχής στην τρίτη τάξη. (114.1. Η σειρά προτεραιότητας. - 114.2. Αρχή ισομοιρίας - παππούδες και γιαγιάδες, ρίζες, γραμμές. - 114.3. Διαδοχή κατά ρίζες, τέκνα και εγγονοί παππούδων και γιαγιάδων. - 114.4. Προσαύξηση στους ομόρριζους. - 114.5. Προσαύξηση στους ομόγραμμαους. - 114.6. Προσαύξηση στους συγκληρονόμους. - 114.7. Διαδοχή κατά ρίζες και προσauξήσεις)	238
<i>v. Η τέταρτη τάξη</i>	
115. Ποιοι συγγενείς κληρονομούν στην τέταρτη τάξη. (115.1. Γενικά. - 115.2. Οι συγγενείς/κληρονόμοι. - 115.3. Επισκόπηση προβλημάτων) ...	245
116. Το περιερχόμενο στους συγγενείς της τέταρτης τάξεως μέρος της κληρονομίας	247
117. Αρχές της κληρονομικής διαδοχής στην τέταρτη τάξη. (117.1. Γε-	

νικά. - 117.2. Αρχή της ισομοιρίας. - 117.3. Προσαύξηση στους συγκληρονόμους)	247
<i>vi. Η πέμπτη τάξη</i>	
118. Ο σύζυγος μόνος κληρονόμος στην πέμπτη τάξη	248
<i>vii. Η έκτη τάξη</i>	
119. Το δημόσιο μόνος κληρονόμος στην έκτη τάξη. (119.1. Η ΑΚ 1824 και η ΑΚ 972. - 119.2. Ειδικές παρατηρήσεις)	249
<i>viii. Ειδικά θέματα</i>	
120. Το κληρονομικό δικαίωμα του επιζώντος συζύγου. (120.1. Γενικά. - 120.2. Αντικείμενο έρευνας. - 120.3. Ειδικές προϋποθέσεις κληρονομικού δικαιώματος επιζώντος συζύγου. - 120.4. Το εξάίρετο. - 120.5. Υπεισέλευση στη μισθωτική σχέση για την οικογενειακή στέγη. - 120.6. Κληρονομικό δικαίωμα και αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα)	250
121. Το κληρονομικό δικαίωμα του «εξωγάμου» τέκνου (παλαιό δίκαιο). (121.1. Σχέση εξωγάμου - μητέρας. - 121.2. Σχέση εξωγάμου - γεννήτορα: 121.2.1. Περιορισμός κληρονομικού δικαιώματος εξωγάμου. - 121.2.2. Διάσπαση συστήματος τάξεων. - 121.2.3. Περιπτώσιολογία)	254
122. Ειδικότερα το κληρονομικό δικαίωμα των ετεροθαλών αδελφών. (122.1. Ετεροθαλείς και αμφιθαλείς αδελφοί - περιπτώσιολογία. - 122.2. Η ΑΚ 1815. - 122.3. Ερμηνευτικά προβλήματα. - 122.4. Ο υπολογισμός του κληρονομικού μεριδίου ετεροθαλούς. - 122.5. Μόνο γονείς συγκληρονόμοι με ετεροθαλείς. - 122.6. Προσαύξηση στους συγκληρονόμους. - 122.7. Προσαύξηση στους ομόρριζους. - 122.8. Η ΑΚ 1815 εδ. β΄)	256
123. Το κληρονομικό δικαίωμα στις περιπτώσεις πολλαπλής συγγένειας. (123.1. Γενικά. - 123.2. Περιπτώσιολογία - παραδείγματα)	262

V. Η ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΔΟΧΗ (ΝΟΜΙΜΗ ΜΟΙΡΑ)

i. Γενικά

124. Έννοια, φύση και λειτουργία της αναγκαστικής διαδοχής. (124.1. Έννοια. - 124.2. Δικαιολογία. - 124.3. Περιπτώσιολογία, συρροή. - 124.4. Ρύθμιση. - 124.5. Το δικαίωμα του νόμιμου μεριδούχου)	265
---	-----

125. Σύγκρουση συμφερόντων και αρχές της αναγκαστικής κληρονομικής διαδοχής. (125.1. Τα συγκρουόμενα συμφέροντα, γενικά. - 125.2. Τα συμφέροντα του κληρονομούμενου. - 125.3. Τα συμφέροντα των μεριδούχων. - 125.4. Τα συμφέροντα των εγκαταστάτων κλπ. - 125.5. Τα συμφέροντα των δωρεοδόχων. - 125.6. Τα συμφέροντα των τρίτων συναλλασσομένων. - 125.7. Τα συμφέροντα του κράτους [κοινωνίας]. - 125.8. Αξιολόγηση. - 125.9. Αρχές της αναγκαστικής κληρονομικής διαδοχής, γενικά. - 125.10. Οι επί μέρους αρχές. - 125.11. Ειδικότερα η αρχή της προστασίας της οικογένειας)	268
126. Προϋποθέσεις της αναγκαστικής κληρονομικής διαδοχής	273
<i>ii. Οι αναγκαίοι κληρονόμοι (νόμιμοι μεριδούχοι)</i>	
127. Γενικά	273
128. Οι τάξεις της αναγκαστικής διαδοχής. (128.1. Γενικά, οι δύο τάξεις: 128.1.1. Η πρώτη τάξη. - 128.1.2. Η δεύτερη τάξη. - 128.1.3. Ο επιζών σύζυγος. - 128.2. Διαδοχή κατά ρίζες. - 128.3. Διαδοχή τάξεων. - 128.4. Ειδικότερα η παραίτηση από τη νόμιμη μοίρα: 128.4.1 Έννοια. - 128.4.2. Μερική παραίτηση)	274
<i>iii. Ο υπολογισμός της νόμιμης μοίρας</i>	
129. Το ποσοστό της νόμιμης μοίρας. (129.1. Η ΑΚ 1825. - 129.2. Προσδιορισμός της υποθετικής εξ αδιαθέτου μερίδας γενικά. - 129.3. Προβλήματα. - 129.4. Έκταση εφαρμογής της ΑΚ 1830. - 129.5. Προσαύξηση; - 129.6. Κριτικές παρατηρήσεις)	279
130. Προσδιορισμός της κληρονομίας. (130.1. Γενικά. - 130.2. Πραγματική κληρονομία. - Καθαρή πραγματική κληρονομία. - 130.3. Πλασματική κληρονομία)	284
131. Ο υπολογισμός της νόμιμης μοίρας. (131.1. Γενικά. - 131.2. Ο υπολογισμός, όταν δεν υπάρχουν προσθετές παροχές. - 131.3. Ο υπολογισμός, όταν υπάρχουν προσθετές παροχές. - 131.4. Ο υπολογισμός επί καταλογιστέων παροχών και συνεισφοράς)	286
132. Νόμιμη μοίρα και συζυγικό εξάιρετο. (132.1. Η ΑΚ 1831 § 3. - 132.2. Ο μη συνυπολογισμός του εξαιρέτου. - 132.3. Ερμηνευτικά προβλήματα)	287
<i>iv. Κατάλειψη της νόμιμης μοίρας</i>	
133. Γενικά	290
134. Εγκατάσταση του νόμιμου μεριδούχου ως κληρονόμου. (134.1	

Εγκατάσταση σε ποσοστό της κληρονομίας. - 134.2. Εγκατάσταση σε δῆλο)	290
135. Κατάλειψη κληροδοσίας υπέρ του αναγκαίου κληρονόμου	292
136. «Κατάλειψη» (κάλυψη) της νόμιμης μοίρας με καταλογιστέες παροχές. (136.1. Γενικά. - 136.2. Καταλογιστέες παροχές. - 136.3. Υπολογισμός αξίας καταλογιστέων παροχών. - 136.4. Διαδικασία καταλογισμού. - 136.5. Καταλογισμός επί εκπτώσεως λήπτη κατιόντος. - 136.6. Καταλογιστέες παροχές και συνεισφορά)	293
137. Κατάλειψη της νόμιμης μοίρας με δωρεά αιτία θανάτου ή με τρόπο	296
<i>v. Περιορισμοί της νόμιμης μοίρας</i>	
138. Γενικά. (138.1. Η αρχή της ακεραιότητας της νόμιμης μοίρας και οι παραβιάσεις της. - 138.2. Η ακυρότητα της διαθήκης που παραβιάζει την αρχή της ακεραιότητας της νόμιμης μοίρας)	296
139. Ειδικότερα οι περιορισμοί της νόμιμης μοίρας. (139.1. Η ΑΚ 1829. - 139.2. Οι υπαγόμενοι στην ΑΚ 1829 περιορισμοί. - 139.3. Τύχη περιορισμών. - 139.4. Η σοκίνεια ρήτρα)	297
<i>vi. Προστασία της νόμιμης μοίρας</i>	
140. Οι προσβολές της νόμιμης μοίρας και άμυνα (γενικά). (140.1. Προσβολές από τον κληρονομούμενο: 140.1.1. Έννοια προσβολής. - 140.1.2. Άμυνα κατά προσβολής. - 140.1.3. Ειδικότερα η άμυνα κατά των εν ζωή χαριστικών δικαιπραξιών. - 140.1.4. Ειδικότερα η άμυνα κατά των αιτία θανάτου δικαιπραξιών. - 140.2. Προσβολές από τρίτους. - 140.3. Αγωγές μεριδούχου ως κληρονόμου. - 140.4. Προστασία μεριδούχου κατά αιτία θανάτου πράξεων του κληρονομουμένου)	299
141. Η μέμψη άστοργης δωρεάς - επισκόπηση. (141.1. Γενικά. 141.2. Σχέση πλασματικής κληρονομίας και μέμψως. - 141.3. Σύντομη επισκόπηση. - 141.4. Ζητήματα ορολογίας. - 141.5. Η σύγκρουση συμφερόντων)	304
142. Η μέμψη άστοργης δωρεάς - προϋποθέσεις. (142.1. Κληρονομική διαδοχή και μέμψη. - 142.2. Επισκόπηση προϋποθέσεων. - 142.3. Ειδικότερα η ύπαρξη αναγκαίων κληρονόμων. - 142.4. Ειδικότερα η προσβολή της νόμιμης μοίρας. - 142.5. Ειδικότερα η αδυναμία καλύψεως της νόμιμης μοίρας από την κληρονομία. - 142.6. Ειδικότερα η ύπαρξη «άστοργης» δωρεάς: 142.6.1. Τα προβλήματα. - 142.6.2. Έννοια δωρεάς. - 142.6.3. Δωρεά προς τρίτους. - 142.6.4. Δωρεά προς μεριδούχο. - 142.6.5. Δωρεά προσθετέα αλλά μη καταλογιστέα. - 142.6.6. Η αστορ-	

γία. - 142.6.7. Παραδείγματα. - 142.6.8. Ύπαρξη δωροεδόχου και δωρεάς. - 142.7. Περίπτωση περισσότερων δωρεών: 142.7.1. Παράδειγμα. - 142.7.2. Ερμηνευτικά προβλήματα. - 142.7.3. Δωρεές της ίδιας μέρας. - 142.7.4. Ειδικότερα η ανεπάρκεια της μεταγενέστερης δωρεάς)	307
143. Η μέμψη άστοργης δωρεάς - διαδικασία και αποτελέσματα. (143.1. Γενικά. - 143.2. Ενάγων - εναγόμενος. - 143.3. Δικαστήριο, διαδικασία. - 143.4. Βάση αγωγής. - 143.5. Αίτημα αγωγής. - 143.6. Άμυνα εναγομένου, ενστάσεις: 143.6.1. Ένσταση παραγραφής. - 143.6.2. Ένσταση καταβολής ισαξίου. - 143.6.3. Ένσταση προσφοράς ισαξίου. - 143.6.4. Ένσταση ελλείψεως προϋποθέσεων. - 143.6.5. Ένσταση καλύψεως νόμιμης μοίρας. - 143.6.6. Ένσταση 281 ΑΚ. - 143.6.7. Ένσταση παραιτήσεως. - 143.6.8. Άλλες ενστάσεις. - 143.7. Ανατροπή δωρεάς: 143.7.1. Ανατροπή και αδικαιολόγητος πλουτισμός. - 143.7.2. Ευθύνη δωροεδόχου/εναγομένου. - 143.7.3. Ευθύνη τρίτων. - 143.8. Ευθύνη δωροεδόχου για το χρόνο πριν από το θάνατο του κληρονομούμενου. - 143.9. Ευθύνη δωροεδόχου για το χρόνο μετά το θάνατο του κληρονομούμενου: 143.9.1. Ερμηνευτικά προβλήματα. - 143.9.2. Οι δύο γνώμες. - 143.9.3. Κριτική - ίδια θέση. - 143.9.4. Αδικοπρακτική ευθύνη; - 143.10. Ευθύνη τρίτων: 143.10.1. Τρίτος δωροεδόχος. - 143.10.2. Καταδολίευση δανειστών. - 143.10.3. Αδικοπρακτική ευθύνη)	320

vii. Η στέρηση της νόμιμης μοίρας (αποκλήρωση)

144. Γενικά. (144.1. Οι ΑΚ 1713 και 1839, ορισμός αποκληρώσεως. - 144.2. Αποκλήρωση σε ευρεία έννοια: 144.2.1. Η ΑΚ 1713. - 144.2.2. Ειδικότερα η διαθήκη. - 144.2.3. Άλλες περιπτώσεις. - 144.2.4. Αποκλήρωση μόνο φυσικών προσώπων. - 144.2.5. Αποτελέσματα. - 144.3. Αποκλήρωση σε στενή έννοια. - 144.4. Αποκλήρωση και ιδιωτική αυτονομία. - 144.5. Ολική και μερική αποκλήρωση)	332
145. Η αποκλήρωση σε στενή έννοια. (145.1. Γενικά: 145.1.1. Κατηγορίες αποκληρώσεως. - 145.1.2. Δικαιολογία. - 145.2. Το «δικαίωμα» αποκληρώσεως. - 145.3. Τα συγκρουόμενα συμφέροντα. - 145.4. Προϋποθέσεις, γενικά: 145.4.1. Τυπικές/ουσιαστικές. - 145.4.2. Θετικές/αρνητικές. - 145.5. Ειδικότερα η διάταξη αποκληρώσεως. - 145.6. Ειδικότερα η μνεία του λόγου αποκληρώσεως: 145.6.1. Περιεχόμενο μνείας. - 145.6.2. Η ύπαρξη του λόγου ως αίρεση. - 145.6.3. Αιτιώδης σύνδεσμος; - 145.7. Λόγοι αποκληρώσεως υπέρ ανιόντος: 145.7.1. Επιβουλή ζωής. - 145.7.2. Σωματικές κακώσεις. - 145.7.3. Κακούργημα ή σοβαρό πλημμέλημα. - 145.7.4. Αθέτηση υποχρέωσης διατροφής. - 145.7.5.	

Βίος άτιμος ή ανήθικος. - 145.8. Λόγοι αποκληρώσεως υπέρ κατιόντος [τέκνου]. - 145.9. Λόγος αποκληρώσεως υπέρ συζύγου: 145.9.1. Η υπαιτιότητα. - 145.9.2. Συναινετικό διαζύγιο. - 145.10. Άρση της αποκληρώσεως. - 145.11. Αποτελέσματα της αποκληρώσεως)	338
146. Αποκλήρωση για λόγους πρόνοιας («επί προνοία»). (146.1. Έννοια. - 146.2. Προϋποθέσεις. - 146.3. Περιεχόμενο, αποτελέσματα)	355

VI. Η ΠΕΡΙΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΟΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟ

i. Γενικά

147. Επαγωγή και κτήση της κληρονομίας. (147.1. Έννοια, ορολογία. - 147.2. Χρόνος επαγωγής. - 147.3. Συνέπειες επαγωγής. - Το κληρονομικό δικαίωμα)	357
148. Αρχή της άμεσης και αυτοδίκαιης κτήσεως της κληρονομίας. (148.1. Έννοια και περιεχόμενο. - 148.2. Εξαιρέσεις από την αρχή. - 148.3. Προστασία του κληρονόμου από τους κινδύνους της αρχής)	358
149. Η προσωρινή κτήση της κληρονομίας. (149.1. Προσωρινός και οριστικός κληρονόμος. - 149.2. Το δικαίωμα του προσωρινού κληρονόμου)	360
150. Διαδοχικές επαγωγές της κληρονομίας	361

ii. Η αποδοχή της κληρονομίας

151. Γενικά. (151.1. Έννοια και φύση αποδοχής. - 151.2. Συνέπειες αποδοχής. - 151.3. Το δικαίωμα αποδοχής: 151.3.1. Δικαιούχος. - 151.3.2. Οι κληρονόμοι του κληρονόμου. - 151.3.3. Απώλεια)	362
152. Προϋποθέσεις έγκυρης αποδοχής. (152.1. Γενικοί κανόνες. - 152.2. Ειδικότερα η ΑΚ 1853)	364
153. Η ακυρωσία της αποδοχής. (153.1. Η ρύθμιση. - 153.2. Εναγόμενος. - 153.3. Συνέπεια ακυρώσεως)	366
154. Η σιωπηρή αποδοχή της κληρονομίας	367
155. Η πλασματική αποδοχή της κληρονομίας	367
156. Η αποδοχή με το ευεργέτημα της απογραφής. (156.1. Έννοια και δικαιολογία του ευεργετήματος: 156.1.1. Ορολογία. - 156.1.2. Προστατευόμενα συμφέροντα. - 156.1.3. Έννοιες. - 156.1.4. Δικαιούχοι ευεργετήματος. - 156.2. Η ρύθμιση [επισκόπηση]. - 156.3. Φύση κανόνων. - 156.4. Διαδικασία αποδοχής με το ευεργέτημα. - 156.5. Η απογραφή. - 156.6. Αποτελέσματα αποδοχής με το ευεργέτημα. - 156.7. Διοίκηση	

κληρονομικής ομάδας. - 156.8. Προορισμός κληρονομικής ομάδας. - 156.9. Έκπτωση από το ευεργέτημα)	368
<i>iii. Αναίρεση της κτήσεως της κληρονομίας</i>	
157. Γενικά.....	375
158. Η αποποίηση της κληρονομίας. (158.1. Η αρχή «ουδείς άκων κληρονόμος». - 158.2. Το δικαίωμα αποποιήσεως: 158.2.1. Η ΑΚ 1853. - 158.2.2. Οι ΑΚ 1854, 1855. - 158.3. Φύση της αποποιήσεως. - 158.4. Προϋποθέσεις έγκυρης αποποιήσεως. - 158.5. Προθεσμία αποποιήσεως: 158.5.1. Γενικά. - 158.5.2. Διάρκεια. - 158.5.3. Έναρξη. - 158.5.4. Λήξη. - 158.6. Διαδικασία αποποιήσεως. - 158.7. Ακυρωσία αποποιήσεως. - 158.8. Αποτελέσματα αποποιήσεως)	376
159. Η κληρονομική αναξιότητα (γενικά). (159.1. Γενικά. - 159.2. Η ρύθμιση, επισκόπηση. - 159.3. Ratio κληρονομικής αναξιότητας. 159.4. Η «επικουρικότητα» της κληρονομικής αναξιότητας)	381
160. Η ρύθμιση της κληρονομικής αναξιότητας. (160.1. Ποιοι μπορεί να κληρυχθούν ανάξιοι. - 160.2. Ποιοι κηρύσσονται ανάξιοι in concreto: 160.2.1. Λόγοι αναξιότητας γενικά. - 160.2.2. Περιπτώσιολογία. - 160.2.3. Έκλειψη λόγου αναξιότητας. - 160.2.4. Παραίτηση από προστασία ΑΚ 1860. - 160.3. Κήρυξη αναξιότητας: 160.3.1. Το δικαίωμα. - 160.3.2. Άσκηση του δικαιώματος: α. Αγωγή ή και ένσταση; - β. Δικαστήριο. - γ. Ενάγων. - Εναγόμενος. - 160.3.3. Απώλεια δικαιώματος. - 160.3.4. Ειδικά στην κληροδοσία. - 160.4. Συνέπειες κηρύξεως αναξιότητας: 160.4.1. Έκπτωση κληρονόμου. - 160.4.2. Έκπτωση καταπιστευματοδόχου. - 160.4.3. Έκπτωση κληροδόχου)	383
160Α. Σύγκριση αναξιότητας, αποποιήσεως και αποκληρώσεως	391

VII. Η ΣΧΟΛΑΖΟΥΣΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

161. Έννοια, περιπτώσιολογία, ρύθμιση. (161.1. Έννοια. - 161.2. Περιπτώσιολογία. - 161.3. Ρύθμιση)	393
162. Κηδεμονία της σχολάζουσας κληρονομίας. (162.1. Γενικά. - 162.2. Έννοια κηδεμονίας, κηδεμόνα. - 162.3. Διορισμός κηδεμόνα: 162.3.1. Προϋποθέσεις. - 162.3.2. Αρμοδιότητα, διαδικασία. - 162.3.3. Προσωρινός κηδεμόνας. - 162.3.4. Ειδικός κηδεμόνας. - 162.3.5. Στα κοινωφελή ιδρύματα. - 162.4. Το λειτούργημα του κηδεμόνα: 162.4.1. Έναρξη. - 162.4.2. Έργο. - 162.4.3. Αμοιβή, δαπάνες. - 162.4.4. Παύση, αντικατάσταση. - 162.4.5. Λήξη. - 162.5. Κηδεμόνας - κληρονόμος - τρίτος. -	

162.6. Λήξη της κηδεμονίας)	395
163. Σχολάζουσα κληρονομία με κληρονόμο κυοφορούμενο. (163.1. Η ΑΚ 1867. - 163.2. Η ρύθμιση: 163.2.1. Φύση αξιώσεως. - 163.2.2. Προϋποθέσεις. - 163.2.3. Η διατροφή. - 163.2.4. Η ΑΚ 1867 εδ. β'. - 163.2.5. Άσκηση αξιώσεως)	399
164. Μη ανεύρεση του κληρονόμου. - Βεβαίωση ότι κληρονόμος το δημόσιο. (164.1. Γενικά. - 164.2. Η ρύθμιση: 164.2.1. Η προϋπόθεση. - 164.2.2. Αρμόδιο δικαστήριο. - 164.2.3. Δημοσιεύσεις κλπ. - 164.2.4. Η βεβαίωση. - 164.3. Το τεκμήριο. - 164.4. Η ΑΚ 1870)	401

VIII. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥ

i. Γενικά

165. Επισκόπηση. (165.1. Προστασία κληρονόμου ως δικαιούχου δικαιωμάτων της κληρονομίας. - 165.2. Προστασία κληρονομικού δικαιώματος. - 165.3. Προστασία του <i>ius succedendi</i> . - 165.4. Προστασία του νόμιμου μεριδούχου)	403
--	-----

ii. Αξίωση παροχής πληροφοριών

166. Η αξίωση του άρθρου 1880 ΑΚ	404
167. Η αξίωση του άρθρου 304 ΑΚ	404

iii. Η αγωγή περί κλήρου

168. Γενικά. (168.1. Έννοια. - 168.2. Φύση της αγωγής/αξιώσεως. - 168.3. Ειδικά δικονομικά θέματα. - 168.4. Πρακτική σημασία. - 168.5. Παραγραφή)	405
169. Δικαιούχος της περί κλήρου αγωγής (ενάγων)	407
170. Εναγόμενος. (170.1. Ο νομέας κληρονομίας. - 170.2. Ο αγοραστής κληρονομίας, ΑΚ 1882)	408
171. Αντικείμενο της αγωγής περί κλήρου. (171.1. Γενικά. - 171.2. Περιπτώσιολογία)	410
172. Τι αποδεικνύει ο ενάγων. - Βάση αγωγής	411
173. Άμυνα εναγομένου - ιδίως ενστάσεις. (173.1. Γενικά, άρνηση, ενστάσεις. - 173.2. Ενστάσεις: 173.2.1. Ένσταση παραγραφής. - 173.2.2. Ένσταση χρησικτησίας. - 173.2.3. Ένσταση επισχέσεως)	412
174. Ευθύνη του εναγομένου. (174.1. Γενικά: 174.1.1. Διακρίσεις. - 174.1.2. Ευθύνη και κατά γενικές διατάξεις; - 174.2. Ευθύνη καλόπιστου νομέα; 174.2.1. Για τα κληρονομαιά. - 174.2.2. Για τα ωφελήμα-	

τα και την επαύξηση. - 174.3. Ευθύνη κακόπιστου νομέα: 174.3.1. Πριν από την υπερημερία. - 174.3.2. Μετά την υπερημερία. - 174.4. Επίταση ευθύνης. - 174.5. Ευθύνη επί ειδικών αγωγών)	414
175. Αξιώσεις του νομέα για δαπάνες. (175.1. Γενικά. - 175.2. Αξιώσεις καλόπιστου νομέα. - 175.3. Αξιώσεις κακόπιστου νομέα)	417
176. Η «περί κλήρου» αγωγή του αφάντου	418

ΙΧ. ΤΟ ΚΛΗΡΟΝΟΜΗΤΗΡΙΟ

177. Έννοια κληρονομητηρίου και προβληματισμοί. (177.1. Έννοια. - 177.2. Προβλήματα των συναλλαγών επί κληρονομικής διαδοχής. - 177.3. Η παραδοσιακή αντιμετώπισή τους. - 177.4. Η σύγχρονη νομοθετική λύση - επισκόπηση)	419
178. Σημασία του θεσμού. (178.1. Γενικά. - 178.2. Πρακτική σημασία. 178.3. Συγκρουόμενα συμφέροντα. - 178.4. Λειτουργία κληρονομητηρίου και αξιολογική στάθμιση συμφερόντων)	421
179. Η ρύθμιση. - Είδη κληρονομητηρίου. (179.1. Γενικά. - 179.2. Επισκόπηση διατάξεων. - 179.3. Χαρακτήρας διατάξεων. - 179.4. Φύση κληρονομητηρίου: 179.4.1. Δικαστική απόφαση ή πιστοποιητικό; - 179.4.2. Θεσμός δικονομικού ή ουσιαστικού δικαίου; - 179.5. Είδη κληρονομητηρίου: 179.5.1. Ανάλογα με τα πρόσωπα. - 179.5.2. Ανάλογα με το περιεχόμενο: α. Ατομικό. - β. Κοινό. - γ. Μερικό. - δ. Γενικό. - ε. Πολλαπλό. - στ. Συνδυασμοί)	423
180. Πρόσωπα νομιμοποιούμενα να ζητήσουν την έκδοση κληρονομητηρίου. (180.1. Τα νομιμοποιούμενα πρόσωπα. - 180.2. Αμφισβητούμενα θέματα: 180.2.1. Κληρονόμος αλλοδαπού. - 180.2.2. Το δημόσιο. - 180.2.3. Καταπιστευματοδόχος πριν από την επαγωγή. - 180.2.4. Έμμεσος κληροδόχος. - 180.3. Μη νομιμοποιούμενα πρόσωπα; - 180.4. Ειδικότερα οι συγκληρονόμοι)	428
181. Η διαδικασία	433
182. Το κληρονομητήριο. (182.1. Γενικά. - 182.2. Περιεχόμενο: 182.2.1. Σύνηθες κληρονομητήριο. - 182.2.2. Κληρονομητήριο εκτελεστή. - 182.2.3. Άλλα στοιχεία. - 182.2.4. Κληρονομικές μερίδες. - 182.2.5. Κληρονομιαία αντικείμενα. - 182.2.6. Όροι και περιορισμοί, υποχρέωση συνεισφοράς. - 182.2.7. Βάρη καταπιστεύματος και κληροδοσίας. - 182.3. Παράδοση κληρονομητηρίου. - 182.4. Αντίγραφο κληρονομητηρίου)	435
183. Το δημιουργούμενο με το κληρονομητήριο τεκμήριο. (183.1. Οι	

ΑΚ 1962 και ΚΠολΔ 821. - 183.2. Η έκταση του τεκμηρίου, γενικά. - 183.3. Στοιχεία μη καλυπτόμενα από το τεκμήριο. - 183.4. Τεκμήριο υπέρ και σε βάρος του δικαιούχου. - 183.5. Τεκμήριο μαχητό, συνέπεια ανατροπής. - 183.6. Έναρξη και λήξη τεκμηρίου. - 183.7. Αντιφατικά κληρονομητήρια/τεκμήρια. - 183.8. Άλλα θέματα)	438
184. Η δημόσια πίστη του κληρονομητηρίου. (184.1. Οι ΑΚ 1963 και ΚΠολΔ 822. - 184.2. Έκταση δημόσιας πίστεως. - 184.3. Προϋποθέσεις. - 184.4. Ειδικότερα η ύπαρξη κληρονομητηρίου. - 184.5. Ειδικότερα οι δικαιοπραξίες ή οι δικαστικές πράξεις. - 184.6. Ειδικότερα η ιδιότητα του κληρονόμου κλπ. - 184.7. Ειδικότερα η ιδιότητα του κληρονομιαίου. - 184.8. Ειδικότερα η συνάρτηση με το τεκμήριο. - 184.9. Ειδικότερα η καλή πίστη του τρίτου. - 184.10. Αντιφατικά κληρονομητήρια/τεκμήρια. - 184.11. Η ισχύς των δικαιοπραξιών. - 184.12. Οι δικαστικές πράξεις)	443
185. Ανακριβές κληρονομητήριο. (185.1. Γενικά. - 185.2. Μέσα κατά ανακριβούς κληρονομητηρίου: 185.2.1. Αφαίρεση. - 185.2.2. Ακύρωση. - 185.2.3. Τροποποίηση. - 185.2.4. Αυτεπάγγελτη ανάκληση ή τροποποίηση. - 185.2.5. Ένδικα μέσα)	448

X. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΣΥΓΚΛΗΡΟΝΟΜΩΝ

i. Γενικά

186. Επισκόπηση. (186.1. Μοναδικός κληρονόμος, συγκληρονόμοι. 186.2. Οι σχέσεις των συγκληρονόμων. - 186.3. Απαιτήσεις και χρέη κληρονομίας. - 186.4. Αξιολόγηση)	451
--	-----

ii. Κοινωνία

187. Γενικά. (187.1. Έννοια, κοινωνίας. - 187.2. Έκταση κοινωνίας. - 187.3. Αντικείμενα κοινωνίας: 187.3.1. Υπαγόμενα. - 187.3.2. Μη υπαγόμενα. - 187.3.3. Ειδικά θέματα. - 187.4. Η ρύθμιση της κοινωνίας. - 187.5. Ειδικότερα η ρύθμιση ΑΚ 1885)	452
188. Διοίκηση της κοινωνίας (των κοινών). (188.1. Γενικά. - 188.2. Επισκόπηση ρυθμίσεως. - 188.3. Ειδικά θέματα)	456
189. Διάθεση της κληρονομικής μερίδας, άλλα δικαιώματα. (189.1. Διάθεση μερίδας. - 189.2. Άλλα δικαιώματα κοινωνού/συγκληρονόμου. - Χρησικτησία)	458
190. Διανομή της κληρονομίας. (190.1. Γενικά: 190.1.1. Έννοια διανομής. - 190.1.2. Διανομή και λύση/λήξη της κοινωνίας. - 190.2. Το δικαί-	

ωμα διανομής. - 190.3. Η ρύθμιση της διανομής. - 190.4. Είδη διανομής: 190.4.1. Εξώδικη/εκούσια. - 190.4.2. Δικαστική. - 190.5. Η αγωγή διανομής. - 190.6. Ειδικότερα η οικογενειακή στέγη)	459
191. Απαγόρευση της διανομής.....	465
192. Καθορισμός του τρόπου διανομής από τον κληρονομούμενο. Νέμηση. (192.1. Γενικά. - 192.2. Διανεμητικές παραγγελίες: 192.2.1. Καθορισμός τρόπου διανομής από διαθέτη. - 192.2.2. Ανάθεση τρόπου διανομής σε τρίτο. - 192.3. Νέμηση ανιόντος, γενικά: 192.3.1. Έννοια. - 192.3.2. Χαρακτηριστικά. - 192.3.3. Διάκριση από συγγενείς έννοιες. - 192.3.4. Νομική φύση. - 192.3.5. Τύπος. - 192.3.6. Πρακτική σημασία. - 192.4. Δεσμευτικότητα της νεμήσεως. - 192.5. Νέμηση και νόμιμη μοίρα: 192.5.1. Η 1893 ΑΚ. - 192.5.2. Η 1894 ΑΚ. - 192.6. Ειδικά θέματα: 192.6.1. Περιουσία μη περιλαμβανόμενη στη νέμηση. - 192.6.2. Νόμιμη μοίρα κατιόντος και συζύγου)	466

iii. Συνεισφορά

193. Γενικά. (193.1. Έννοια, ορολογία. - 193.2. Πρακτική σημασία, έκταση εφαρμογής. - 193.3. Δικαιολογία. - 193.4. Τα υποκείμενα της συνεισφοράς: 193.4.1. Υπόχρεοι συνεισφοράς. - 193.4.2. Δικαιούχοι συνεισφοράς. - 193.4.3. Συγχρόνως υπόχρεος και δικαιούχος συνεισφοράς. - 193.5. Νομική φύση. - 193.6. Ρύθμιση, φύση κανόνων)	474
194. «Συνεισενεκτέες» παροχές. (194.1. Γενικά, έννοια, διαχρονικό δίκαιο. - 194.2. Οι επί μέρους συνεισενεκτέες παροχές. - 194.3. Διευκρινιστικές/ερμηνευτικές παρατηρήσεις. - 194.4. Η βούληση του ανιόντος. - 194.5. Ανυπαρξία συνεισενεκτέων παροχών)	479
195. Διαδικασία συνεισφοράς. - Η λειτουργία του δικαιώματος και της υποχρέωσης συνεισφοράς. (195.1. Η ΑΚ 1899. - 195.2. Η διαδικασία της συνεισφοράς. - 195.3. Ονομαστικό, λογιστικό, πραγματικό κληρονομικό μερίδιο. - 195.4. Παραδείγματα. - 195.5. Η άσκηση του δικαιώματος συνεισφοράς. - 195.6. Στην κληρονομική κοινωνία. - 195.7. Στη διανομή της κληρονομίας. - 195.8. Σχέσεις με κληρονομικούς δανειστές. - 195.9. Διάθεση κληρονομαίων από υπόχρεο συνεισφοράς. - 195.10. Οι θεωρίες για το δικαίωμα και την υποχρέωση συνεισφοράς) ...	482
196. Η συνεισφορά στην εξ αδιαθέτου, στην εκ διαθήκης και στην αναγκαστική διαδοχή. (196.1. Η συνεισφορά στην εξ αδιαθέτου διαδοχή. - 196.2. Η συνεισφορά στην εκ διαθήκης διαδοχή. - 196.3. Η συνεισφορά στην αναγκαστική διαδοχή: 196.3.1. Προϋποθέσεις. - 196.3.2. Σύμπτωση συνεισενεκτέων, προσθετέων και καταλογιστέων παροχών. -	

196.3.3. Παραδείγματα. - 196.3.4. Η περίπτωση δωρεών προς τρίτους. - 196.4. Αποκλίνουσες γνώμες ως προς τη συνεισφορά στην αναγκαστική διαδοχή: 196.4.1. ΑΚ 1834 και ΑΚ 1831, 1833. - 196.4.2. Συγκληρονόμος επιζών σύζυγος)	488
--	-----

XI. ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΥΣ ΔΑΝΕΙΣΤΕΣ

197. Γενικά	495
198. Έννοια και ρύθμιση της δικαστικής εκκαθαρίσεως. (198.1. Έννοια, γενικά. - 198.2. Λειτουργία εκκαθαρίσεως. - 198.3. Ρύθμιση, επισκόπηση. - 198.4. Αναδιατύπωση ορισμού. - 198.5. Διάκριση από συγγενείς έννοιες)	496
199. Πότε και πώς διατάσσεται η δικαστική εκκαθάριση. (199.1. Γενικά. - 199.2. Αίτηση, αιτούντες. - 199.3. Διαδικασία, απόφαση)	498
200. Αποτελέσματα της κηρύξεως της δικαστικής εκκαθαρίσεως. (200.1. Χωρισμός περιουσιών. - 200.2. Ειδικότερα η κληρονομική ομάδα. - 200.3. Άρση συγχύσεως/συγχωνεύσεως. - 200.4. Διοίκηση κληρονομικής ομάδας. - 200.5. Ακυρότητα υποθηκών, προσημειώσεων, ενεχύρων. - 200.6. Διακοπή εκκρεμών δικών. - 200.7. Αναίρεση δικαστικών μέτρων κατά κληρονομιάς. - 200.8. Αναστολή δίκης διανομής. - 200.9. Ειδικά θέματα)	500
201. Το λειτούργημα του εκκαθαριστή. (201.1. Το λειτούργημα: 201.1.1. Έναρξη. - 201.1.2. Αντικατάσταση, παύση, λήξη. - 201.1.3. Αμοιβή. - 201.1.4. Ευθύνη. - 201.1.5. Λογοδοσία. - 201.1.6. Ειδικός και προσωπικός εκκαθαριστής. - 201.2. Ποιον εκπροσωπεί; - 201.3. Ειδικότερα η διεξαγωγή δικών)	503
202. Λεπτομέρειες της δικαστικής εκκαθαρίσεως	505
203. Λήξη της εκκαθαρίσεως και του λειτουργήματος του εκκαθαριστή	506
204. Η υπεγγυότητα της προσωπικής περιουσίας του κληρονόμου	506
205. Παραχώρηση περιουσίας και δικαστική εκκαθάριση	507

XII. Η ΠΩΛΗΣΗ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

206. Γενικά. (206.1. Ο τίτλος του δέκατου πέμπτου κεφαλαίου του Ε' βιβλίου. - 206.2. Δικαιοπραξίες του κληρονόμου με αντικείμενο κληρονομία. - 206.3. Η πώληση κλπ. της κληρονομικής ομάδας. - 206.4. Πρακτική σημασία. - 206.5. Ρύθμιση, φύση κανόνων)	509
--	-----

207. Η πώληση της κληρονομιάς (γενικά). (207.1. Γενικοί κανόνες. - 207.2. Πωλητής, αγοραστής. - 207.3. Ειδικές ρυθμίσεις)	511
208. Σχέσεις μεταξύ των μερών. (208.1. Τι περιλαμβάνεται στην πώληση. - 208.2. Υποχρεώσεις του πωλητή. - 208.3. Ευθύνη του πωλητή. - 208.4. Υποχρεώσεις του αγοραστή. - 208.5. Ωφελήματα, βάρη, κίνδυνος. - 208.6. Άρση της συγχύσεως)	512
209. Σχέσεις των μερών με τους κληρονομικούς δανειστές. (209.1. Απεριόριστη ευθύνη για χρέη της κληρονομιάς. - 209.2. Περιορισμός ευθύνης, ευεργέτημα απογραφής. - 209.3. Δικαστική εκκαθάριση κληρονομιάς)	516
210. Άλλες (υποσχετικές) συμβάσεις εκποιήσεως.....	516

XIII. ΕΚΤΕΛΕΣΤΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

211. Γενικά. (211.1. Έννοια, δικαιολογία. - 211.2. Είδη εκτελεστών. - 211.3. Νομική φύση. - 211.4. Φύση εξουσιών εκτελεστή. - 211.5. Διακρίση από συγγενείς έννοιες)	517
212. Ο διορισμός του εκτελεστή	520
213. Το λειτουργήμα του εκτελεστή. (213.1. Φύση του λειτουργήματος: 213.1.1. Το προσωποπαγές. - 213.1.2. Το προαιρετικό. - 213.1.3. Η αμοιβή. - 213.2. Ικανότητα εκτελεστή. - 213.3. Έναρξη του λειτουργήματος. - 213.4. Έργο του εκτελεστή: 213.4.1. Διαχείριση. - 213.4.2. Διαχείριση με διατυπώσεις. - 213.4.3. Κληρονομητήριο. - 213.4.4. Αξιώσεις κληρονομιάς. - 213.4.5. Αξιώσεις κατά κληρονομιάς. - 213.4.6. Δεδικασμένο. - 213.4.7. Αγωγή περί κλήρου. - 213.5. Ευθύνη του εκτελεστή. - 213.6. Σχέσεις εκτελεστή και κληρονόμου. - 213.7. Συνεκτελεστές. - 213.8. Λήξη λειτουργήματος)	521
214. Εκτελεστής διαθήκης με διατάξεις υπέρ κοινωφελών σκοπών	524

XIV. ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΤΑΠΙΣΤΕΥΜΑ

215. Γενικά. (215.1. Έννοια, ορολογία. - 215.2. Λειτουργία του καταπιστεύματος. - 215.3. Νομοθετικά προβλήματα. - 215.4. Καταπίστευμα και υποκατάσταση. - 215.5. Η ρύθμιση. - 215.6. Φορολογία)	525
216. Η σύσταση του καταπιστεύματος. (216.1. Γενικά. - Η διάταξη της διαθήκης. - 216.2. Περιπτώσεις «εικαζόμενου» καταπιστεύματος, γενικά. - 216.3. Εγκατάσταση ως κληρονόμου «μήπω συνειλημμένου» φυσικού προσώπου ή «μήπω συνεστημένου» νομικού προσώπου. - 216.4. Εγκατάσταση με αναβλητική αίρεση ή προθεσμία. - 216.5. Εξάρτηση	

προσδιορισμού εγκαταστάστου από μελλοντικό γεγονός. - 216.6. Εγκατάσταση με διαλυτική αίρεση ή προθεσμία. - 216.7. Απαγόρευση διαθέσεως κληρονομίας. - 216.8. Οικογενειακό καταπίστευμα).....	527
217. Η επαγωγή του καταπιστεύματος. (217.1. Γενικά. - 217.2. Χρόνος επαγωγής. - 217.3. Συνέπεια επαγωγής. - 217.4. Ματαίωση επαγωγής – περιπτώσιολογία – η ΑΚ 1933. - 217.5. Συνέπειες ματαιώσεως)	533
218. Αποδοχή και αποποίηση του καταπιστεύματος	535
219. Η θέση του καταπιστευματοδόχου πριν από την επαγωγή του καταπιστεύματος	536
220. Η θέση του βεβαρημένου πριν από την επαγωγή του καταπιστεύματος	536
221. Η θέση του καταπιστευματοδόχου μετά την επαγωγή	538
222. Τι αποδίδεται στον καταπιστευματοδόχο. (222.1. Η κληρονομική ομάδα. - 222.2. Περίπτωση άκυρων διαθέσεων. - 222.3. Καταπίστευμα του περιλιμπανομένου)	539

XV. ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΑ

223. Γενικά. (223.1. Έννοια. - Ορολογία. - 223.2. Η περιουσιακή ωφέλεια. - 223.3. Λειτουργία της κληροδοσίας. - 223.4. Ρύθμιση της κληροδοσίας. - 223.5. Διάκριση από συγγενείς έννοιες. - 223.6. Ειδικά θέματα: 223.6.1. Διαχρονικό δίκαιο. - 223.6.2. Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο. - 223.6.3. Φορολογία. - 223.7. Παραδείγματα)	541
224. Σύσταση κληροδοσίας. (224.1. Γενικά. - Διάταξη διαθήκης. - 224.2. Σιωπηρή κληροδοσία. - Απαγόρευση διαθέσεως. - 224.3. Ορισμός υποκαταστάτου)	544
225. Ο κληροδόχος. (225.1. Γενικά. - 225.2. Η ΑΚ 1978. - 225.3. Η ΑΚ 1971. - 225.4. Η ΑΚ 1975)	545
226. Ο βεβαρημένος. (226.1. Γενικά, η ΑΚ 1967. - 226.2. Περισσότεροι βεβαρημένοι. - 226.3. Έκπτωση βεβαρημένου)	547
227. Αντικείμενο της κληροδοσίας. (227.1. Γενικά. - 227.2. Η ΑΚ 1972. - 227.3. Η ΑΚ 1973. - 227.4. Η ΑΚ 1974. - 227.5. Αλλαγή αντικειμένου κληροδοσίας. - 227.6. Παραρτήματα κληροδοτηθέντος. - 227.7. Αξίωση αποζημίωσης)	549
228. Το εξαίρετο ή προκληροδότημα	551
229. Ακυρότητα της κληροδοσίας. (229.1. Γενικά. - 229.2. Ειδικές περιπτώσεις ακυρότητας. - 229.3. Συνέπειες ακυρότητας, ιδίως η προσαύξηση)	552

230. Επαγωγή της κληροδοσίας. (230.1. Γενικά, έννοια, ρύθμιση. - 230.2. Χρόνος επαγωγής - κανόνας και εξαιρέσεις. - 230.3. Ματαίωση επαγωγής)	554
231. Αποδοχή και αποποίηση της κληροδοσίας. (231.1. Ρύθμιση αποδοχής και αποποιήσεως. - 231.2. Συνέπειες αποδοχής και αποποιήσεως) ...	555
232. Το δικαίωμα του κληροδόχου. (232.1. Ο κανόνας: Το δικαίωμα του κληροδόχου ενοχικό. - 232.2. Η εξαίρεση ΑΚ 1996, γενικά: 232.2.1. Προϋποθέσεις. - 232.2.2. Συνέπειες. - 232.3. Περιπτώσιολογία άμεσης κληροδοσίας. - 232.4. Άμεση κληροδοσία και νόμιμη μίρα. - 232.5. Άμεση κληροδοσία και δανειστές της κληρονομίας. - 232.6. Ειδικά θέματα άμεσης κληροδοσίας)	556
233. Τα διάφορα είδη κληροδοσίας ανάλογα με το κληροδοτούμενο αντικείμενο. (233.1. Κληροδοσία κληρονομιαίου πράγματος: 233.1.1. Ορισμένου κατά είδος. - 233.1.2. Ορισμένου κατά γένος. - 233.1.3. Υποθήκης ή ενεχύρου. - 233.2. Κληροδοσία κληρονομικής απαιτήσεως: 233.2.1. Απαιτήσεως κατά τρίτου. - 233.2.2. Απαιτήσεως κατά κληροδόχου. - 233.2.3. Όλων των απαιτήσεων. - 233.3. Κληροδοσία άλλων κληρονομιαίων. - 233.4. Κληροδοσία αλλοτρίου: 233.4.1. Γενική ρύθμιση. - 233.4.2. Κληροδοσία προμηθευτέου)	562
234. Υποκληροδοσία. (234.1. Έννοια. - 234.2. Ρύθμιση)	565
235. Καταλιστευτική υποκατάσταση (μετακληροδοσία). (235.1. Έννοια. - 235.2. Χαρακτηριστικά. - Διάκριση από συγγενείς έννοιες. - 235.3. Η ρύθμιση του ΑΚ. - 235.4. Οικογενειακό κληροδότημα)	566

XVI. ΤΡΟΠΟΣ

236. Έννοια, στοιχεία, διακρίσεις. (236.1. Ορισμός, χαρακτηριστικά. - 236.2. Οι δημιουργούμενες σχέσεις, οι μετέχοντες. - 236.3. Περιεχόμενο του τρόπου. - 236.4. Διάκριση από συγγενείς έννοιες: 236.4.1. Αίρεση. - 236.4.2. Κληροδοσία. - 236.5. Ειδικά θέματα: 236.5.1. Τρόπος διαχειρίσεως; 236.5.2. Τρόπος μη εκποιήσεως κληρονομίας; - 236.5.3. Τρόπος υπέρ κοινωφελούς σκοπού. - 236.5.4. Φορολογία)	569
237. Ρύθμιση. (237.1. Γενικά: 237.1.1. Επισκόπηση διατάξεων. - 237.1.2. Εφαρμογή γενικών διατάξεων. - 237.2. Η ΑΚ 2011. - 237.3. Οι ΑΚ 2012 και 2013: Προσδιορισμός ωφελούμενου προσώπου από βεβαρημένο ή τρίτο: 237.3.1. Προϋποθέσεις. - 237.3.2. Δικαίωμα προσδιορισμού. - 237.3.3. Άσκηση. - 237.3.4. Δικαστικός έλεγχος; - 237.4. Η ΑΚ 2014: Νομιμοποιούμενοι να ζητήσουν εκτέλεση: 237.4.1. Τα πρόσωπα.	

- 237.4.2. Το δικαίωμα. - 237.4.3. Η άσκηση. - 237.4.4. Ειδικά θέματα.	
- 237.5. Η ΑΚ 2015: Ακυρότητα τρόπου. - 237.6. Η ΑΚ 2016: Υπαίτια αδυναμία)	574
238. Τρόπος υπέρ κοινωφελούς σκοπού	579

XVII. ΔΩΡΕΑ ΑΙΤΙΑ ΘΑΝΑΤΟΥ

239. Έννοια. - Χαρακτηριστικά. (239.1. Έννοια. - 239.2. Χαρακτηριστικά, εννοιολογικά στοιχεία: 239.2.1. Η ελευθεριότητα. - 239.2.2. Η αίρεση. - 239.2.3. Ειδικότερα ο δωρητής και ο δωρεοδόχος. - 239.2.4. Ειδικότερα ο τρόπος. - 239.2.5. Μη απόλαυση δωρηθέντων. - 239.3. Ρύθμιση. - 239.4. Λειτουργική σημασία)	581
240. Νομική φύση, διακρίσεις. (240.1. Δικαιοπραξία εν ζωή ή αιτία θανάτου; - 240.2. Δικαιοπραξία υποσχετική ή εκποιητική; - 240.3. Δωρεά αιτία θανάτου και ΑΚ 366 - 368)	583
241. Η ρύθμιση. (241.1. Γενικά. - 241.2. Ρυθμίσεις ΑΚ 496 επ.: 241.2.1. Τύπος. - 241.2.2. Αποδοχή μετά το θάνατο του δωρητή. - 241.2.3. Η μεταγραφή. - 241.3. Ρυθμίσεις κατά ΑΚ 2033 επ. - 241.4. Ανατροπή. - 241.5. Φορολογία. - 241.6. Αρμοδιότητα κατά τόπο)	584
242. Λειτουργία της αιρέσεως στη δωρεά αιτία θανάτου	586

XVIII. ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΥΜΒΙΩΝ

243. Γενικά. (243.1. Ρύθμιση του συμφώνου συμβάσεως, γενικά. - 243.2. Ρύθμιση κληρονομικών σχέσεων. - 243.3. Άλλα συναφή θέματα)	587
244. Εξ αδιαθέτου κληρονομική διαδοχή. (244.1. Επί συμφώνου συμβιώσεως κατά το ν. 3719/2008. - 244.2. Επί συμφώνου συμβιώσεως κατά το ν. 4356/2015)	588
245. Αναγκαστική κληρονομική διαδοχή. (245.1. Επί συμφώνου συμβιώσεως κατά το ν. 3749/2008. - 245.2. Επί συμφώνου συμβιώσεως κατά το ν. 4356/2015)	589
246. Άλλα θέματα. (246.1. Το άρθρο 11 § 3 του ν. 3719/2008. - 246.2. Ζητήματα αναλογικής εφαρμογής. - 246.3. Άλλα θέματα)	589
Γενική βιβλιογραφία	591